

คำอธิบายแนบท้ายประกาศ
กรอบการวิจัยและพัฒนาทางวัฒนธรรม
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ กรมส่งเสริมวัฒนธรรมได้กำหนดกรอบทุนอุดหนุนการวิจัยทางวัฒนธรรม ประเภททุนทั่วไป จำนวน ๒ หัวข้อ ได้แก่

- ๑) การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมสร้างสรรค์
- ๒) การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อเสริมสร้างค่านิยม อัตลักษณ์ และความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย

หัวข้อดังกล่าวมีแนวคิดการวิจัยโดยสังเขป ดังนี้

๑. การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมสร้างสรรค์

ประเทศไทย ๔.๐ เป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลที่ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม สร้างความเข้มแข็งจากภายใน เชื่อมเศรษฐกิจไทยสู่โลกด้วยความสมดุล สร้างคนไทยให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์” ทั้งด้านพุทธิศึกษา ศิลปศึกษา พลศึกษาและจริยศึกษา สร้างสังคมไทยเป็น “สังคมที่เกื้อกูลและแบ่งปัน” โดยน้อมนาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการดำเนินชีวิต และผนึกกำลังสานพลังประชารัฐ เน้นการพึ่งพาตนเอง พึ่งพากันเอง และรวมกันเป็นกลุ่มอย่างมีพลัง โดยการเติมเต็มด้วยวิทยาการ ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการวิจัยและพัฒนา ต่อยอดความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ ๕ กลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย ประกอบด้วย ๑) กลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร เกษตรและไบโอเทคโนโลยี ๒) กลุ่มอุตสาหกรรมเพื่อสุขภาพ ๓) กลุ่มอุตสาหกรรมอุปกรณ์อัจฉริยะและหุ่นยนต์เพื่ออุตสาหกรรม ๔) กลุ่มอุตสาหกรรมดิจิทัล ระบบการสื่อสารและเทคโนโลยีสมัยใหม่ และ ๕) กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ วัฒนธรรม และบริการที่มีมูลค่าสูง โดยมีภารกิจด้านวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนสู่ประเทศไทย ๔.๐ ได้แก่ การส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์วัฒนธรรมและบริการที่มีมูลค่าสูง โดยเริ่มจากสินค้าและบริการทางวัฒนธรรมที่มีศักยภาพ ๕ F คือ ๑) อาหาร (Food) ๒) ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ (Film) ๓) การออกแบบและแฟชั่น (Fashion) ๔) มวยไทย (Fighting) และ ศิลปะการป้องกันตัวแบบไทย และ ๕) เทศกาล ประเพณี (Festival) โดยการดำเนินงานดังกล่าวจะต้องมีการบูรณาการและร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ตามแนวนโยบายพลังประชารัฐ เพื่อพัฒนาสินค้าและบริการดังกล่าว ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและลูกค้า เชื่อมโยงความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกประเทศ เช่น ประเทศเพื่อนบ้าน กลุ่มสมาชิกอาเซียน ฯลฯ ซึ่งจำเป็นต้องดำเนินการตามกรอบทิศทางการขับเคลื่อนงานวัฒนธรรมตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

ตัวอย่างโจทย์การวิจัย

๑. การวิจัยและนวัตกรรมที่เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน โดยใช้ทุนและทรัพยากรทางวัฒนธรรม
๒. การวิจัยและนวัตกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพแหล่งศิลปวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและนานาชาติ
๓. การวิจัยและนวัตกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพสินค้าและบริการทางวัฒนธรรม ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและนานาชาติ
๔. การวิจัยและนวัตกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการทางวัฒนธรรมให้เอื้อต่อส่งเสริมอุตสาหกรรมวัฒนธรรมเพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ
๕. การวิจัยและนวัตกรรมเกี่ยวกับระบบการคุ้มครองสิทธิประโยชน์และทรัพย์สินทางปัญญา และแนวทางการผลักดันสู่การสร้างทรัพย์สินทางปัญญา
๖. การวิจัยและนวัตกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมและยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์และวีดิทัศน์แบบครบวงจร

๒. การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อเสริมสร้างค่านิยม อัตลักษณ์ และความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย

ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในมิติวัฒนธรรม พบว่า มีปัจจัยที่ต้องเร่งรัดการดำเนินงานหลายประการ อาทิ ๑) การปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีความรัก ความหวงแหนและภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมท้องถิ่นและวัฒนธรรมชาติ ๒) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรมต่างๆ ๓) การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมในมิติทางวัฒนธรรม ๔) การอนุรักษ์และสืบทอดความหลากหลายทางวัฒนธรรม ๕) การสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความสำคัญของประชาคมอาเซียนในมิติวัฒนธรรม ทั้งนี้ การขับเคลื่อนการพัฒนาดังกล่าวต้องมีความสอดคล้องกับกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี

ตัวอย่างโจทย์การวิจัย

๑. การวิจัยและนวัตกรรมที่เกี่ยวกับการรณรงค์และปลูกฝังค่านิยม อัตลักษณ์ความเป็นไทย รวมทั้งแนวคิดเรื่องสิทธิทางวัฒนธรรม และความหลากหลายทางวัฒนธรรม ผ่านสถาบันทางสังคมทุกระดับ โดยเริ่มตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา สื่อมวลชน สถาบันอาชีพ และอื่นๆ
๒. การวิจัยและนวัตกรรมเกี่ยวกับการเสริมสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง และต้นแบบที่ดี ในการขับเคลื่อนระบบค่านิยมที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย
๓. การวิจัยและนวัตกรรมเกี่ยวกับการสร้างความรู้ ความเข้าใจและความสำคัญของประชาคมอาเซียนในมิติวัฒนธรรม

๔. การวิจัยและนวัตกรรมเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการวัฒนธรรมของประเทศไทยให้มีเสถียรภาพ ประสิทธิภาพ และมีความรู้เท่าทันประเทศต่างๆ เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)

๕. การวิจัยและนวัตกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์และสืบทอดความหลากหลายทางวัฒนธรรม

หมายเหตุ: การวิจัยทุกหัวข้อ จะต้อง

๑. เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในฐานะเจ้าของวัฒนธรรม

๒. ทุกโครงการวิจัยจะต้องมีขั้นตอนการคืนข้อมูลให้กับชุมชน

๓. ทุกโครงการวิจัยจะต้องอธิบายเรื่องการใช้ประโยชน์จากงานวิจัย เช่น ประโยชน์ในเชิงวิชาการ เชิงนโยบาย/การบริหาร เชิงพาณิชย์ หรือเชิงสาธารณะ

๔. ทุกโครงการวิจัยควรมีการดำเนินงานในลักษณะเป็นทีมวิจัย และมีที่ปรึกษาโครงการเพื่อให้คำชี้แนะโครงการวิจัย และที่ปรึกษาต้องรับรองโครงการวิจัยดังกล่าวก่อนส่งผลงานมาที่กรมส่งเสริมวัฒนธรรม

๕. ทุกโครงการวิจัยจะต้องมีโจทย์วิจัยที่ชัดเจนและมีการทบทวนวรรณกรรม (Literature reviewed) ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการและเกี่ยวข้องกับหัวข้อการวิจัยนั้น โดยจะต้องสังเคราะห์งานวิจัยหรืองานเขียนที่ผ่านมาว่า มีประเด็นใดที่ศึกษาแล้วและมีประเด็นใดที่ต้องศึกษาเพิ่มเติมจนพัฒนาเป็นโจทย์การวิจัยที่จะพัฒนาไปสู่การวิจัยในครั้งต่อไป